

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Lukáše Hloucha, Ph.D., v právní věci žalobce: **F. C.**, zastoupeného zákonnou zástupkyní Z. C., proti žalovanému: **Ústavní soud**, se sídlem Brno, Joštova 8, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve zveřejnění jména a příjmení žalobce v usnesení ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11, publikovaném ve veřejně dostupné databázi žalovaného,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Žaloba

[1] V podání ze dne 2. 9. 2013 označeném jako „*Žaloba proti nezákonnému zásahu správního orgánu, resp. žaloba proti nezákonnému rozhodnutí*“ žalobce v první řadě uvedl, že brojí proti jednání žalovaného, který uveřejnil a nadále zveřejňuje na svém webu v systému NALUS osobní údaje žalobce, které mají navíc povahu citlivých osobních údajů, což je v rozporu se zájmem nezletilého žalobce, není k tomu dán žádný legitimní cíl, ani na

tom není dán veřejný zájem, a stalo se tak v rozporu se zákonem. Jedná se o zásah do práva žalobce na soukromí a ochranu osobních údajů. Otázku, zda věc má být žalována jako rozhodnutí či jako zásah žalobce ponechal na zvážení soudu.

[2] Žalobce se o zásahu do svých práv dozvěděl prostřednictvím své matky (a zástupkyně) dne 9. 7. 2013. O neformální e-mailové žádosti o anonymizaci žalovaný rozhodl usnesením ze dne 22. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11. Dopis žalovaného ze dne 16. 8. 2013, sp. zn. SPR. ÚS 669/13, který následoval po podání formální a odůvodněné žádosti matky nezletilého o anonymizaci a který by mohl být rozhodnutím v materiálním smyslu, byl doručen dne 21. 8. 2013.

[3] Jméno žalobce bylo zveřejněno bez vědomí a souhlasu jeho zákonných zástupců na portálu nalus.usoud.cz pod spisovou značkou I. ÚS 2055/11. Žalobce byl uveden jako jeden ze stěžovatelů v případě, kdy byla v souladu s principem nediskriminace po školní jídelně požadována příprava veganského jídla.

[4] Uveřejnění osobních údajů nezletilého žalobce nebylo v jeho zájmu, a to zejména vzhledem k citlivosti a kontroverznosti kauzy, její široké medializaci, pobouření veřejnosti plynoucí z předsudků vůči rodinám s alternativním životním stylem a neznalosti faktu, že v západní Evropě je příprava jídla vhodného i pro vegany školními jídelnami běžné, jakož i s ohledem na postoj soudců Ústavního soudu, kteří v odůvodnění překroutili obsah ústavní stížnosti. Navíc žalobce byl již tak dost stigmatizován v důsledku svého nedobrovolného vyloučení z obědů ve školní jídelně po dobu 4 let.

[5] Zákonní zástupci žalobce s tímto uveřejněním nedali souhlas a sami nikde jméno žalobce neuveřejnili. Naopak matka žalobce při poskytnutí komentáře ke kauze redaktorům Břeclavského deníku uvedla, že si přeje zůstat v anonymitě, což se logicky týkalo i syna.

[6] Skutečnost, že žalovaný zveřejnil žalobcovo jméno ve své databázi, se matka žalobce dozvěděla dne 9. 7. 2013, kdy si rozhodnutí vyhledala za účelem právního podání a reakce v podobné věci vedené Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 29 A 36/2012. Na základě tohoto zjištění napsala email na podatelnu Ústavního soudu a žádala o okamžitou anonymizaci. Žalovaný žádost přijal, přesto nezjednal nápravu a žalobcovo jméno je stále na webu.

[7] Následně matka žalobce zjistila, že pod internetovým článkem v Břeclavském deníku někdo v diskuzi k jejich případu, která je dle očekávání plná předsudků, nepochopení a urážlivých komentářů, zveřejnil její jméno, které zjistil z databáze žalovaného. Tím byla identifikována totožnost i nezletilého žalobce, neboť je jediným žákem v Břeclavi tohoto jména a jediný v celé České republice s tímto příjmením. Matka nezletilého žalobce požádala redakci o smazání osobního údaje, a bylo jí vyhověno.

[8] Jména nepochybně zjistila celá řada lidí, ať již z laické nebo právnické veřejnosti, kteří se o případ a rozhodnutí žalovaného zajímali na základě jeho široké medializace i v dalších médiích. Rozhodnutí bylo převzato též webem kraken.slv.cz, který publikuje rozhodnutí českých soudů, zde opět figurovala jména stěžovatelů, ale na prosbu matky žalobce provozovatel webu údaje okamžitě smazal.

[9] Dne 22. 7. 2013 obdržela matka žalobce zamítavé usnesení, jímž žalovaný žádost o anonymizaci zamítl. Žalovaný upozornil, že žádost o anonymizaci nebyla odůvodněna.

Vzhledem k tomu matka žalobce dne 2. 8. 2013 podala novou žádost o anonymizaci s podrobným odůvodněním. V dopisu ze dne 21. 8. 2013 však žalovaný opět neshledal důvod pro anonymizaci. S argumentací se ovšem nevypořádal.

[10] Dále žalobce odkázal na čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (publ. pod č. 104/1991 Sb.), čl. 4 odst. 3, 4 a čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, § 59 odst. 3, 4 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, jakož i na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 23/05 a sp. zn. I. ÚS 453/03. Dále uvedl, že podle § 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je citlivým osobním údajem i údaj vypovídající o filozofickém přesvědčení.

[11] Z uvedeného plyne, že jednáním žalovaného byla a jsou porušována: právo žalobce na to, aby bylo jednáno v jeho zájmu, právo na soukromí, jakož i právo na ochranu osobních údajů a citlivých osobních údajů.

[12] Zásah žalovaného spočívající ve zveřejnění údajů je přitom nejen nezákonný na úrovni jednoduchého práva, ale též protiústavní, a to: a) z důvodu, že zde není žádné imanentní omezení základního práva na soukromí a nerespektování principu proporcionality, b) z důvodu ochrany zájmů nezletilého, c) z důvodu, že se stejnými nebo podobnými případy se má zacházet podobně, d) z důvodu retroaktivity a porušení právní jistoty a legitimního očekávání.

[13] K porušení práva na soukromí a nerespektování principu proporcionality [ad a)] žalobce uvedl, že omezení práv chráněných článkem 10 Listiny je třeba hledat v kategorii imanentních omezení, tj. omezení plynoucích přímo z ústavního pořádku samotného. Vždy je přitom třeba vážit konkurující statky s ohledem na konkrétně skutkově utvořený základ, a to tak, aby oba konkurující si statky byly v co největší míře zachovány, a nelze-li tomuto požadavku vyhovět, je třeba zdůvodnit zásah do jednoho z konkurujících si statků, a to při uplatnění principů proporcionality.

[14] Odkaz žalovaného na čl. 38 odst. 2 Listiny, který upravuje veřejnost soudního projednávání, není na místě. Smyslem tohoto článku je zajištění práva na spravedlivý proces a zajištění veřejné kontroly soudní moci, nikoliv stigmatizace účastníků řízení a jejich podrobení veřejnému pohoršení za to, že si dovolili domáhat se svých práv v kontroverzním případě u soudu. Zveřejňování osobních údajů účastníků a jejich identifikace může ve svém důsledku vést k opačnému výsledku, než předpokládá Listina, může totiž odrazovat účastníky, aby se na soud vůbec obraceli.

[15] V daném případě se jedná o citlivé osobní údaje. Volba veganské stravy spadá pod ochranu čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.; dále též „Úmluva“), zároveň je veganství citlivým osobním údajem, neboť vypovídá o filozofickém přesvědčení osoby nebo rodiny. Zveřejnění identity žalobce v databázi NALUS tak i s ohledem na kontroverznost případu značným způsobem zasahuje do práva na soukromí. Toto právo přitom není omezitelné obyčejnými zákony, ale především k legitimnímu zásahu do něj zde musí být jiný konkurující veřejný zájem nebo jiné základní právo. Žádný takový konkurující statek ovšem není dán. K ochraně soukromí, osobní cti a dobré pověsti dle čl. 10 Listiny patří i informační sebeurčení, které nemůže být absolutní,

ale tato soukromá sféra může být narušena proporcionálními vstupy uskutečňovanými za účelem ochrany zájmů společnosti.

[16] K závěru žalovaného, že zákonodárce podřadil zveřejnění údajů o totožnosti pod právo na veřejné projednávání věci chráněné ústavním pořádkem, žalobce uvedl, že v důvodové zprávě není ani zmínka o účelu právní úpravy. V čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky a čl. 38 odst. 2 Listiny, na něž žalovaný taktéž odkázal, se nicméně hovoří o soudním jednání či projednání a o vyhlášení rozsudku, nikoliv o zveřejnění rozhodnutí i s plným jménem účastníka na webu, což nepoměrně výrazněji zasahuje do soukromí. Z usnesení žalovaného dále není patrné, o čí údajné právo na veřejné projednávání vlastně jde. Pokud by se hovořilo o právu účastníka řízení, pak by se z práva stala povinnost, o čemž se v Listině nikde nehovoří. U práva je pak třeba předpokládat, že by mělo být v zájmu účastníka. Jenže zveřejnění identity účastníka na webu bez jeho souhlasu nebo proti jeho vůli nemůže být výkonem jeho práva a oprávněných zájmů.

[17] Zveřejnění osobních údajů na webu je navíc třeba kvalitativně i dle svého účelu a smyslu odlišovat od veřejného soudního jednání. Veřejné soudní jednání zajišťuje kontrolu veřejnosti nad soudní mocí. Uveřejnění identity účastníků na webu však takový účel nemá. Identita účastníků je zde nepodstatná, podstatný je samotný text rozhodnutí, na základě kterého mohou jiní lidé argumentovat v jiných případech, mohou analyzovat právní věty a mohou porovnávat soulad závěrů soudu např. s jinými rozhodnutími. Zveřejnění osobních údajů tedy chybí jakýkoliv legitimní cíl. Ustanovení § 59 zákona o Ústavním soudu, které umožňuje zveřejnění identity stěžovatele, je tak protiústavní z důvodu absence legitimního cíle i veřejného zájmu nebo protichůdného ústavního práva, tedy z důvodu rozporu s principem proporcionality.

[18] K tvrzenému porušení práva nezletilého na ochranu jeho zájmů [ad b)] žalobce uvedl, že jeho případ je v podmínkách České republiky kontroverzní a citlivý, neboť se dotýká filosofického přesvědčení a svědomí, které rodina vyznává. Nezletilý žalobce navíc není veřejně činnou osobou, u které by hranice ochrany soukromí byla snížena. Na tom nic nemění ani to, že jeho matka na přednášce určené vegetariánské a veganské komunitě hovořila o právu dětí z těchto rodin na školní stravování a že video z této přednášky bylo zveřejněno na webu youtube.com pro potřebu dalších lidí, kteří na přednášce nebyli. U nezletilých osob má stát mnohem více dbát na ochranu jejího soukromí a jednat vždy v jejich zájmu. Nepochybně je v zájmu každého nezletilého, aby jeho soukromí bylo zachováno v maximální míře. Zveřejnění identity je u nezletilých každopádně protiústavní pro rozpor s Úmluvou o právech dítěte. Podle ní musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí. Těžko si lze přitom představit situaci, kdy by zveřejňování identity nezletilého, což je vždy zásah do soukromí, bylo v jeho zájmu.

[19] Dle žalobce byl v daném případě dále porušen též princip stejného zacházení [ad c)]. Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky. Žalobce však shledal odlišné zacházení a nerovný přístup k obdobným případům. V systému NALUS tak lze ve vztahu k čl. 10 Listiny nalézt rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 4160/12, v němž byli účastníci i nezletilý účastník anonymizováni, přičemž se rovněž jednalo o věc nezletilého a nešlo o řízení v rámci zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

[20] Žalobce též poukázal na retroaktivitu a porušení právní jistoty a legitimního očekávání [ad d)]. Totiž v době, kdy matka žalobce i za něj podávala ústavní stížnost, právní úprava umožňující zveřejnit identitu stěžovatelů neplatila a všechna rozhodnutí Ústavního soudu byla důsledně anonymizována. Tím byla chráněna identita stěžovatelů, jejich soukromí i filosofické přesvědčení. Matce žalobce nebylo umožněno se předem rozhodnout, zda za „nových“ podmínek chce jménem svým i jménem nezletilého ústavní stížnost podat.

[21] Závěrem žalobce poukázal na protizákonnost postupu žalovaného. V ustanovení § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu se totiž hovoří o zveřejnění nálezu, nikoliv o zveřejnění usnesení nebo obecně rozhodnutí. V dalším odstavci se hovoří o tom, že mohou být uveřejněna i usnesení, jestliže se na tom plénem usnese. Nicméně žalobci není nic známo o tom, že by v jeho případě, kdy bylo vydáno usnesení (a nikoliv nález) ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11, bylo rovněž vydáno usnesení pléna o zveřejnění jeho identity, resp. o zveřejnění usnesení v jeho věci. Právní úprava jasně rozlišuje mezi zveřejňováním nálezu a usnesení. Není tedy možné připustit výklad žalovaného umožňující zveřejnění jména žalobce bez rozhodnutí pléna.

[22] Na základě výše uvedeného žalobce navrhl, aby soud zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11, a ze dne 16. 8. 2013, sp. zn. SPR. ÚS 669/13. Dále žalobce navrhl, aby soud deklaroval nezákonnost zásahu spočívajícího ve zveřejnění jeho jména a příjmení ve veřejně dostupné databázi žalovaného, zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování žalobcova práva na soukromí a ochranu osobních údajů, a přikázal mu, aby obnovil stav před zásahem.

II. Vyjádření žalovaného k žalobě

[23] Žalovaný v první řadě upozornil na vadnost formulovaného žalobního petitu. Žalobce nepodává eventuální petit, ale obrací se na soud s dvěma různými správními žalobami, na něž jsou kladeny různé požadavky. Zejména návrh výroku rozsudku se již pojmově musí v případě každé z těchto žalob lišit. Správní soud je vázán návrhem žalobce, protože nelze dostatečně vymezit, kterým směrem má směřovat přezkum iniciovaný návrhem žalobce. Nejedná se přitom o přehnaný formalismus, neboť mezi žalobou proti rozhodnutí správního orgánu a žalobou proti nezákonnému zásahu je *a priori* rozdíl daný povahou napadeného „aktu“ v nejširším slova smyslu, protože je nelze takto směřovat. Určujícím kritériem pro podání žaloby není procesní taktika žalobce, nýbrž povaha napadeného úkonu.

[24] Žalobce se navíc obrací i na nepřislušný orgán. Publikace rozhodnutí Ústavního soudu, stejně jako posuzování anonymizace rozhodnutí, jsou integrální součástí jeho rozhodovací činnosti. Podle § 59 zákona o Ústavním soudu rozhoduje o neuveřejňování údajů o totožnosti účastníků řízení předseda Ústavního soudu. Tomu odpovídá též § 66 Kancelářského a spisového řádu Ústavního soudu. O anonymizaci je tedy rozhodováno soudcem Ústavního soudu, byť současně jeho předsedou. Rozhodnutí o anonymizaci je opatřeno stejnou spisovou značkou jako vlastní usnesení či nález a nikoli samostatnou spisovou značkou indikující agendu soudní správy. I systematika zákona o Ústavním soudu dokládá, že se jedná o soudní rozhodování, neboť § 59 je zařazen do hlavy první (Obecná ustanovení) části druhé (Řízení před Ústavním soudem), nikoli tedy do části první (Organizace Ústavního soudu). Publikace a související anonymizace tedy nepochybně představují završení rozhodovacího procesu. Rozhodnout o tom přísluší předsedovi

Ústavního soudu, byť nikoliv v postavení představitele správy soudu, ale jako soudci. Bylo-li by tomu jinak, mohl zákonodárce pověřit takovým rozhodováním představitele aparátu soudu, ať už generálního sekretáře nebo ředitele soudní správy. Úmyslem zákonodárce však bylo právě to, aby anonymizace (v níž jde o složité vážení dotčených hodnot a hledání vztahu přiměřenosti mezi nimi) byla jednou z fází soudního rozhodování.

[25] Ostatně stejnou povahu má „rozhodování“ o anonymizaci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu před jejich publikací. Dle § 40 Kancelářského a spisového řádu Nejvyššího správního soudu udílí pokyny o uveřejnění a anonymizaci soudce zpravodaj, který taktéž posuzuje rozsah anonymizace. Zde tedy rovněž jde o součást soudcovského rozhodování, nikoli o výkon správy soudu. Oproti Ústavnímu soudu tak navíc činí soudce toliko jedním referátem ve spise. Bylo by nelogické, pokud by se rozhodování Ústavního soudu o anonymizaci rozhodnutí dostalo pod jurisdikci správních soudů jenom proto, že zákonodárce na rozdíl od jiných soudů upravil existenci specifického postupu. Pokud by krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí předsedy Ústavního soudu o anonymizaci je výkonem soudní správy a je tak přezkoumatelné cestou správního soudnictví, pak by stejný závěr platil například i pro obdobné „rozhodování“ soudců Nejvyššího správního soudu.

[26] Na podporu výše uvedeného žalovaný odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2009, č. j. 5 As 19/2009-48, a ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 Aps 1/2010-57, podle nichž přípisý Ústavního soudu vedené v rejstříku Spr, které vyhotovuje odborný aparát Ústavního soudu, nejsou výronem rozhodování či zásahů orgánu veřejné správy a správní soudy tedy nemají pravomoc k jejich přezkumu. Pokud správní soudy neuznaly jako přezkoumatelný zásah sdělení vyřizované aparátem Ústavního soudu, pak tím spíše zásahem správního orgánu nemůže být postup soudce (předsedy) Ústavního soudu.

[27] Ostatně pokud se jedná o obecné vymezení výkonu správy soudů v rukách předsedů soudů dle zákona č. 6/2006 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, tato činnost se omezuje na organizačně-kontrolní agendu, nikoli na činnost související s rozhodováním.

[28] Postup vedoucí k anonymizaci není součástí výkonu soudní správy, nejedná se tedy o rozhodování správního orgánu v oblasti veřejné správy, a není zde proto dána pravomoc správních soudů dle § 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Žalovaný k tomu s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 19. 9. 2013, sp. zn. II. ÚS 179/13, současně dodal, že rozhodnutí a procesní postupy Ústavního soudu na vnitrostátní úrovni nemohou vůbec podléhat přezkumu jiným orgánem veřejné moci, ani přezkumu ze strany samotného Ústavního soudu. Jeho rozhodnutí jsou na vnitrostátní úrovni konečná a mohou být zpochybněna toliko v řízení před Evropským soudem pro lidská práva.

[29] Pro případný závěr soudu o projednatelnosti podané žaloby žalovaný zejména uvedl, že podle doktríny je anonymizace výjimkou, k níž se přistupuje tam, kde je k tomu racionální důvod. Zájemem stojícím za plným zveřejňováním soudních rozhodnutí je možnost veřejné kontroly justice, její transparentnost a preventivní působení práva. Pro nutnost neanonymizovat jména a příjmení stěžovatelů hovoří i důvody pragmatické a srovnávací. Anonymizace vede ke znehodnocení informační hodnoty judikátu, k nemožnosti dohledat odkazy učiněné soudem v odůvodnění, či vůbec k nemožnosti

dohledat judikát. Kromě toho vede anonymizace ke kognitivnímu znehodnocení textu, který je tím zbaven „visačky“, jež by zásadně usnadnila práci s judikaturou.

[30] Srovnávací pohled zejména do zemí angloamerické právní kultury a obou systémů práva evropského ukazuje, že uveřejnění jména nevede k žádným závažným porušením osobnostních práv, dokonce i když jde o údaje citlivé povahy. Dalším pragmatickým argumentem je skutečnost, že anonymizace obecně soudy a jejich administrativní aparát nadměrně zatěžuje. Český standard anonymizace před obecnými soudy, stejně jako necitlivé editace publikovaných rozhodnutí, též ztěžuje jejich srozumitelnost a použití pro pedagogické účely.

[31] Ke konkrétní argumentaci žalobce žalovaný konstatoval, že úprava zveřejňování totožnosti účastníků řízení před Ústavním soudem obsažená v § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu se změnila zákonem č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, účinným od 1. 1. 2013. Dřívější přístup, kdy se údaje o totožnosti účastníků řízení v zásadě nezveřejňovaly, byl změněn na opačnou (a správnější) filozofii, kdy se údaje o totožnosti účastníků až na výjimky zveřejňují. Bylo primárně na žalobci, aby kdykoli v průběhu řízení požádal Ústavní soud o anonymizaci totožnosti.

[32] Žádost žalobcovy matky ze dne 9. 7. 2013 byla zamítnuta, neboť v ní nebyly predestřeny žádné důvody pro anonymizaci údajů o totožnosti účastníků ve smyslu § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu. Situaci žalobce a jeho matky nebylo možné podřadit pod režim zvláštních zákonů, kterými jsou např. § 53 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, nebo § 8b zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Zároveň z textu dotčeného usnesení Ústavního soudu nevyplývalo, že by anonymizaci totožnosti účastníků vyžadovaly důležité zájmy těchto osob nebo státu nebo mravnost.

[33] Podstatou věci rozhodované Ústavním soudem byl požadavek stěžovatelky na zajištění stravy výhradně rostlinného původu (tzv. veganské stravy) pro jejího nezletilého syna (žalobce) ve školní jídelně Základní školy v Břeclavi. Ústavní stížnost byla Ústavním soudem v usnesení sp. zn. I. ÚS 2055/11 shledána jako zčásti zjevně neopodstatněná, zčásti nepřípustná a zčásti jako návrh, k jehož projednání nebyl Ústavní soud příslušný.

[34] Žalovaný spatřuje jako důvod anonymizace totožnosti účastníků odpovídající výjimkám uvedeným v zákoně o Ústavním soudu, pokud je v textu rozhodnutí uvedeno např. jméno utajeného svědka (sp. zn. II. ÚS 3988/12), vážné zdravotní postižení jednoho z účastníků (sp. zn. II. ÚS 3579/12) nebo dehonestující zacházení se stěžovatelem – poškozeným v trestním řízení (sp. zn. IV. ÚS 2791/12). Obdobná fakta, která by měla svou povahou a intenzitou potenciál ohrozit důležité zájmy účastníků při zveřejnění jejich totožnosti, však z textu dotčeného usnesení nevyplývají. I judikatura správních soudů vyžaduje, aby anonymizace byla nezbytná mj. pro ochranu práv a svobod druhých, přičemž ona nezbytnost musí být prokázána přesvědčivým způsobem.

[35] Zástupkyně žalobce žádné takovéto skutečnosti ve svém podání z 9. 7. 2013 neuvedla. Je pravdou, že v přípisu ze dne 2. 8. 2013 důvody pro anonymizaci rozpracovala, stalo se tak ale teprve v reakci na usnesení, jímž byla anonymizace dne 22. 7. 2013

definitivním způsobem zamítnuta. Jak byla stěžovatelka v tomto usnesení řádně poučena, jednalo se o usnesení konečné a nebyl proti němu na vnitrostátní úrovni přípustný žádný opravný prostředek.

[36] Lze dodat, že obdobným mechanismem je rozhodováno o zveřejňování identity i před Evropským soudem pro lidská práva, který k tomuto kroku přistupuje výjimečně a na základě žádosti stěžovatelů v souladu s pravidlem 47 Jednacího řádu Soudu. Tento soud přitom neanonymizoval ani stěžovatele, kteří se na základě čl. 9 Úmluvy domáhali podávání vegetariánské či veganské stravy.

[37] V daném případě by se navíc anonymizace totožnosti účastníků zcela mýjela účinkem, neboť tyto informace byly před vlastním rozhodováním Ústavního soudu a jsou i nadále veřejně dostupné. Zástupkyně žalobce je známá jako propagátorka veganství, sama se tak na svém blogu prezentuje. O průběhu celého řízení sama obsáhle informovala např. dne 17. 3. 2013 na festivalu VeganFest 2013 (<http://www.veganfest.cz/program>), v jehož rámci přednesla příspěvek „Dítě vegan – zkušenosti, školní stravování, očkování a právo“. Zmínila přitom svou ústavní stížnost i úmysl obrátit se případně na Evropský soud pro lidská práva. Tento příspěvek byl předem avizován na programu festivalu a přístup na festival nebyl nijak omezený. Video s celým tímto příspěvkem je volně, bez poplatku či registrace, veřejně dostupné na webu YouTube.

[38] Lze tak odmítnout i tvrzení žalobce, že v důsledku zveřejnění jeho jména Ústavním soudem se stal objektem urážek v internetové diskusi. I kdyby bylo usnesení sp. zn. I. ÚS 2055/11 anonymizováno, nebylo by díky informacím žalobcovy zástupkyně obtížné toto rozhodnutí podle jeho obsahu ztotožnit s jejím jménem (zadání „veganská strava“ zavede hledajícího v databázi NALUS při vyhledávání v textu rozhodnutí právě na usnesení ve věci žalobce). Je přitom zásadně věcí každého, co a v jakém rozsahu z osobní sféry uvolní jako informaci pro okolní svět a že vlastním chováním určuje meze svého soukromí.

[39] Nepřípadný je též extenzivní výklad Úmluvy o právech dítěte. Komentář č. 10 Výboru OSN pro práva dítěte klade důraz na zájem dítěte v trestním řízení, kde je opravdu potřeba ochrany nezletilých vyšší, o civilním nebo správním řízení se ale komentáře výboru nezmiňují. Evropský soud pro lidská práva uvádí plná jména nezletilých, jak je tomu např. ve věci *Costello-Roberts proti Velké Británii* (rozsudek ze dne 25. 3. 1993, stížnost č. 13134/87) nebo *Tyrer proti Velké Británii* (rozsudek ze dne 25. 4. 1978, stížnost č. 5856/72), které se oba zabývaly tělesnými tresty. Zveřejnění totožnosti v těchto případech mohlo v daném kontextu představovat daleko intenzivnější zásah do soukromí nezletilých stěžovatelů. U zásahu do soukromí je vždy nutno vážit více protichůdných zájmů, zveřejňování identity nezletilých však automaticky není proti jejich zájmům a jednoznačně nepřevažuje nad ostatními dotčenými zájmy.

[40] Zveřejněný nález Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2013, sp. zn. II. ÚS 4160/12, je odlišný od případu žalobce. Předmětem řízení v něm byl návrh stěžovatele na úpravu styku s nezletilým. Z nálezu též plyne, že probíhá taktéž řízení na popření otcovství k nezletilému a že přetrhání vztahu s otcem má mít na syna negativní zdravotní dopady. Povaha informací obsažených v tomto rozhodnutí (pochybnosti o biologickém otcovství, rodinné spory vedoucí k řízení o úpravě styku s nezletilým či jeho zdravotní stav) odůvodňuje anonymizaci totožnosti daleko více než údaje o stravovacích návycích žalobce.

[41] K novele zákona o Ústavním soudu provedené zákonem č. 404/2012 Sb. přijal žalovaný ještě před jeho účinností sdělení, které bylo pod č. 469/2012 Sb. vyhlášeno ve Sbírce zákonů. Zástupkyně žalobce jako práva znalá osoba se proto s těmito pravidly mohla seznámit nejen v novele zákona o Ústavním soudu, ale též ve sdělení Ústavního soudu. Jakmile se žalobce o nové právní úpravě dozvěděl (platnou se stala čtyři měsíce po podání ústavní stížnosti), měl možnost vzít svou ústavní stížnost zpět. Kdykoli v průběhu řízení též mohl požádat o anonymizaci.

[42] Publikace usnesení v databázi NALUS se obecně opírá o právo na informace zakotvené v čl. 17 Listiny spolu s čl. 10 Úmluvy, nikoliv pouze o § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu či § 11 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva ve vztahu k informační povinnosti vyvozované z čl. 10 Úmluvy klade na ústavní soudy ještě mnohem vyšší nároky, než je „pouhé“ zveřejňování konečných rozhodnutí, neboť vyžaduje dokonce i zveřejňování návrhů na zahájení řízení. Ostatně omezení ústavně zaručeného práva na informace by v tomto konkrétním případě nespadlo pod žádnou z limitačních klauzulí obsažených v čl. 17 odst. 4 Listiny nebo čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Tomuto výkladu odpovídala i dlouholetá praxe žalovaného předcházející zmiňované novely zákona o Ústavním soudu. Před její účinností byla zásadně (až na výjimky v podobě názvů právnických osob nebo osob ve veřejném postavení) anonymizována všechna rozhodnutí Ústavního soudu, ne jenom nálezy uveřejněné ve Sbírce rozhodnutí. Je potom v souladu s tímto ustáleným výkladem, pokud se i novelizovaný § 59 odst. 3 vztahuje na všechna rozhodnutí, ne pouze na nálezy uveřejněné ve Sbírce rozhodnutí.

[43] S ohledem na shora uvedené žalovaný navrhl, aby soud žalobu odmítl, popř. zamítl.

III. Replika žalobce k vyjádření žalovaného

[44] V reakci na vyjádření žalovaného žalobce v podání ze dne 27. 12. 2013 uvedl, že žalobní petit byl formulován jak pro žalobu proti nezákonnému zásahu, tak i pro žalobu proti nezákonnému rozhodnutí a je na posouzení soudu, o který případ jde. Pokud je petitů více, je nutné je považovat za petity eventuální, případně alternativní. Žaloby lze směřovat, ostatně i v původním případě žalobce krajský soud posoudil žalobu dle obsahu. Podle právního názoru žalobce se nicméně jedná o žalobu proti nezákonnému zásahu, neboť k zásahu do práva žalobce došlo již samotným nezákonným zveřejněním jména v databázi Ústavního soudu, nikoliv až samotným vydáním „rozhodnutí“, které následovalo po výzvě k odstranění jména. Pouze z procesní opatrnosti byla podaná žaloba současně formulována též jako žaloba proti nezákonnému rozhodnutí.

[45] Žaloba je přípustná. „Rozhodnutí“ žalovaného není soudcovským rozhodováním, které by bylo vydáno po vyčerpání všech opravných prostředků, jako tomu je v případě ústavní stížnosti. Pokud by šlo o rozhodování, tak by se jednalo o správní rozhodnutí, proti němuž musí být možné se bránit. Především ale ani Ústavní soud není příslušný rozhodovat o věcech, které mu zákon neukládá. A žádné zákonné ustanovení neumožňuje předsedovi Ústavního soudu, aby v případě odmítavého usnesení Ústavního soudu rozhodl o jeho neanonymizaci, a to bez ohledu na vnitřní řády Ústavního soudu nebo Nejvyššího správního soudu.

[46] Článek 13 Úmluvy ukládá povinnost zajistit účinný prostředek nápravy proti zásahům do základních práv. Pokud by tedy nebylo možné podat správní žalobu, nebyl by proti nezákonnému zásahu Ústavního soudu žádný prostředek nápravy.

[47] Žalobce též vyjádřil pohoršení nad „slíděním“ žalovaného v soukromém životě žalobcovy zástupkyně. Žalovaný bez jakékoliv vazby k projednávané věci uvedl ve svém vyjádření informace o jejím vzdělání, profesním uplatnění a přednášce v jejím volném čase. Neuvedl ovšem, jakým způsobem je v zájmu nezletilého, aby jeho jméno bylo zveřejněno ve veřejné databázi spolu s citlivými údaji ohledně životního stylu jeho rodiny.

[48] Na přednášce na Veganfestu žalobcova zástupkyně hovořila o soudním řízení ve věci školního stravování, avšak nezveřejňovala jméno žalobce. Link na přednášku určenou zájemcům o veganství na youtube.com žalovaný zjistil zmíněným slíděním a „googlením“ jména žalobcovy zástupkyně. Běžný uživatel ovšem identitu žalobce a jeho matky zjistí právě z databáze Ústavního soudu, protože nezná jejich jména ke „googlení“. Ovšem i kdyby žalobcova zástupkyně uvedla z jejich soukromého života cokoli, je to součástí jejich informačního sebeurčení a nic to nemění na nezákonnosti postupu žalovaného, který nemá žádný zákonný mandát ke zveřejňování jejich jmen, tím spíše ne proti jejich vůli.

[49] Ohledně údajného veřejného zájmu na veřejné kontrole justice žalovaný nevysvětlil, jaký je materiální rozdíl mezi zveřejněním rozhodnutí anonymizovaného a neanonymizovaného. Není zřejmé, jakým konkrétním způsobem přispěje k větší kontrole soudnictví to, že jméno nezletilého bude veřejně komukoli dostupné.

[50] Argumentace angloamerickou právní kulturou je pak velmi tendenční. Pokud je tato právní kultura tak inspirativní, nepochybně žalovaný bude brzy propagovat i tresty smrti apod. Žalovaný naopak zcela opomenul právní kultury sousedních států, přitom německý „ústavní“ soud nebo polský ústavní soud svá rozhodnutí anonymizují. Přístup Evropského soudu pro lidská práva není pro toto řízení podstatný, neboť má být posouzeno, jaká je úprava na úrovni České republiky. Žalobce stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva proti odmítavému usnesení Ústavního soudu nepodal, takže zde jeho jméno zveřejněno nebude. A i kdyby ji podal, učinil by tak v souladu s principem právní jistoty, neboť je zde ohledně zveřejňování předvídatelná právní úprava i praxe.

[51] Neobstojí ani argumentace o úsporách ve státní správě. Stačilo by, aby soudci psali osobní údaje pouze do hlavičky svých rozhodnutí a následně v textu používali jen obecná označení jako např. žalobce, svědek, poškozený apod. Poté by postačovalo anonymizovat pouze údaje na první straně rozhodnutí.

[52] Novelu zákona o Ústavním soudu prosadila část mladých právníků působících na Ústavním soudu. Připravili ji ovšem špatně, neboť zveřejňování se vztahuje pouze na nálezy, nikoli na usnesení. V případě žalobce došlo k bezohlednému a necitlivému zásahu do soukromí bez zákonného zmocnění.

IV. Duplika žalovaného

[53] Žalovaný v duplice ze dne 6. 2. 2014 zejména konstatoval, že v řadě případů skutečně přistupuje k anonymizaci totožnosti nezletilých osob zmiňovaných ve svých rozhodnutích. Nicméně v případě žalobce domáhajícího se veganské stravy ve školní jídelně

dospěl k závěru, že právo na soukromí žalobce nepřevážilo nad zájmem na veřejné kontrole justice, její transparentnosti a preventivním působení práva. Existuje zde tedy veřejný zájem na zveřejnění rozhodnutí soudu, resp. právo veřejnosti na informace, vůči němuž stojí v konkurenci právo žalobce na soukromí. Jde tedy o posouzení proporcionality vzájemně si konkurujících principů a práv, kdy právo veřejnosti na informace o obsahu rozhodnutí omezuje právo účastníka řízení na soukromí. Nejde o prokázání veřejného zájmu na zveřejnění jména, ale posouzení toho, zda omezení práva na soukromí v podobě zveřejnění jména je ještě přiměřené právu na informace.

[54] K otázce „komparativního argumentu“ žalovaný uvedl, že se neopírá výhradně o angloamerický přístup, pouze odkázal na odbornou literaturu, která z něj vychází. Evropská praxe není jednotná a přístup k anonymizaci nelze jednoduše přiřadit ke konkrétní právní kultuře nebo vyspělosti, např. Ústavní tribunál Španělska, Ústavní rada Francie nebo Ústavní soud Belgie rovněž vydávají v zásadě neanonymizovaná rozhodnutí. Relevantní je samozřejmě též praxe Evropského soudu pro lidská práva. Těžko lze tvrdit, že by snad sám porušoval Úmluvu.

[55] K poukazu na neexistenci účinného prostředku nápravy žalovaný konstatoval, že z logiky systému soudní hierarchie vyplývá, že proti rozhodnutí vrcholného soudního orgánu nemůže existovat na vnitrostátní úrovni opravný prostředek. Rozhodnutí Ústavního soudu jsou na vnitrostátní úrovni konečná a mohou být zpochybněna toliko v řízení před Evropským soudem pro lidská práva.

[56] Pracovníci Ústavního soudu nemají zájem na „slídění“ v soukromém životě zástupkyně žalobce, pouze poukázali na to, že ona sama dobrovolně nastavila meze toho, kam až veřejnost při své propagaci veganství vpustí. Její jméno není potřeba na internetu vyhledávat, sama se na svém blogu na webu časopisu Respekt označuje za příznivkyni veganství, čímž mimo jiné vstupuje do veřejného prostoru.

[57] Žalovaný pečlivě váží protichůdné zájmy týkající se anonymizace údajů o totožnosti osob uvedených ve svých rozhodnutích. Ve většině případů k anonymizaci dokonce přistupuje bez podnětu příslušných osob. Žalobce v daném případě přesvědčivě neprokázal nezbytnost anonymizace své osoby.

V. Posouzení věci Krajským soudem v Brně

[58] Zdejší soud se, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, v mezích žalobních bodů zabýval tím, zda lze na základě zjištěného skutkového stavu dospět k závěru o nezákonnosti zásahu žalovaného do práv žalobce, přičemž shledal, že **žaloba není důvodná**.

V.a) Skutkový stav

[59] Z listinných podkladů doložených žalovaným (stejně jako z žaloby a listin doložených žalobcem) vyplynulo, že Ústavní soud usnesením ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11, odmítl ústavní stížnost nezletilého žalobce a jeho matky směřující primárně vůči rozsudkům Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2011, č. j. 2 Aps 3/2010-112, a Krajského soudu v Brně ze dne 10. 5. 2010, č. j. 29 Ca 206/2009-67. Věc se týkala požadavku žalobcovy matky adresovaného Základní škole Slovácká v Břeclavi na zajištění stravy výhradně rostlinného

původu (tzv. veganská strava) pro žalobce ve školní jídelně z důvodu etického přesvědčení a zdravotních zájmů dítěte. Dne 9. 7. 2013 se zástupkyně žalobce elektronicky (e-mailem) obrátila na žalovaného s tím, že zjistila, že v databázi rozhodnutí Ústavního soudu jsou zveřejněna jména stěžovatelů, a současně požádala o anonymizaci jejich osobních údajů.

[60] Tuto žádost předseda Ústavního soudu usnesením ze dne 22. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11, zamítl. V odůvodnění zejména odkázal na § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu a zdůraznil, že s účinností od 1. 1. 2013 byla změněna úprava zveřejňování totožnosti účastníků řízení před Ústavním soudem. Dřívější přístup, kdy se údaje o totožnosti účastníků řízení v zásadě nezveřejňovaly, byl změněn na opačnou filozofii, kdy se údaje o totožnosti účastníků až na výjimky zveřejňují. Dále uvedl, že v žádosti nebyly předestřeny žádné důvody pro anonymizaci údajů o totožnosti účastníků ve smyslu § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu. Situaci žadatelů jednak nelze podřadit pod režim zvláštních zákonů (kterými jsou např. § 53 zákona o soudnictví ve věcech mládeže nebo § 8 písm. b) trestního řádu). Zároveň z textu usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2013 nevyplývá, že by anonymizaci totožnosti účastníků vyžadovaly důležité zájmy těchto osob nebo státu nebo mravnost. Jak plyne z důvodové zprávy k zákonu č. 404/2012 Sb., zákonodárce podřadil zveřejnění údajů o totožnosti pod právo na veřejné projednávání věci chráněné ústavním pořádkem. Toto právo není absolutní, zákonem stanovené výjimky je však nutno interpretovat restriktivním způsobem. Procesní řády přitom umožňují vyloučení veřejnosti taktéž z důvodu ochrany důležitého zájmu účastníků nebo mravnosti. Důvodem anonymizace totožnosti účastníků odpovídajícím výjimkám uvedeným v zákoně o Ústavním soudu, by tak bylo např. uvedení jména utajeného svědka (sp. zn. II. ÚS 3988/12), vážného zdravotní postižení jednoho z účastníků (sp. zn. II. ÚS 3579/12) nebo dehonestující zacházení se stěžovatelem – poškozeným v trestním řízení (sp. zn. IV. ÚS 2791/12), v textu rozhodnutí. Obdobná fakta, která by svou povahou a intenzitou měla potenciál ohrozit důležité zájmy účastníků při zveřejnění jejich totožnosti, však z textu dotčeného usnesení nevyplývají. Žadatelka ani žádné takovéto skutečnosti ve svém podání neuvedla. Anonymizace totožnosti účastníků by se navíc v daném případě mýjela účinkem, neboť tyto informace jsou už nyní veřejně dostupné. Žadatelka sama o průběhu celého řízení obsáhle informovala např. na festivalu VeganFest 2013, v jehož rámci přednesla příspěvek „Dítě vegan – zkušenosti, školní stravování, očkování a právo“. Video s celým tímto příspěvkem je volně veřejně dostupné na webu YouTube. Předmětná ústavní stížnost je přitom unikátní, v databázi NALUS lze při zadání termínu „veganská strava“ nalézt pouze usnesení v dané věci. Jména Z. C. a nezletilý F. C. jsou zase uvedena v databázi ASPI ve vztahu k řízení před Nejvyšším správním soudem. Je proto jednoduché ztotožnit stěžovatelku, informující veřejnost o průběhu řízení, s konkrétními rozhodnutími soudů. Žalovaný uzavřel, že jednak nelze identifikovat důležité zájmy účastníků řízení, které by bránily zveřejnění údajů o jejich totožnosti, jednak se stěžovatelka zároveň dobrovolně vzdala ochrany svých osobních údajů tím, že sama informovala veřejnost o průběhu řízení týkajícího se i jejího syna.

[61] Usnesení bylo žalobcově zástupkyni doručeno dne 1. 8. 2013. Následujícího dne na ně zareagovala podáním označeným jako „*Žádost o anonymizaci dle § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu*“. Na toto podání žalovaný odpověděl přípisem ze dne 16. 8. 2013, sp. zn. SPR. ÚS 669/13, jímž žadatelce zejména sdělil, že ve věci žádosti o anonymizaci již bylo konečným způsobem rozhodnuto, přičemž současně mimo jiné zdůraznil, že na přijatém závěru nic nemění ani skutečnosti uvedené v podání ze dne 1. 8. 2013, neboť z odůvodnění

předmětného usnesení je zřejmé, že se zabývalo i skutečnostmi, na něž žalobcová zástupkyně poukázala posléze. Veřejnost byla o případu i o identitě stěžovatelů informována ještě před tím, než došlo k publikaci usnesení Ústavního soudu. Na tom nic nemění tvrzení, že příspěvek žalobcovy matky na festivalu VeganFest, zveřejněný s jejím souhlasem na serveru YouTube, byl určen dalším veganům a vegetariánům. Tento příspěvek byl předem na programu festivalu avizován, přístup na festival nebyl nijak omezený, stejně tak je i vystoupení žalobcovy matky na webu YouTube pojednávající o řízení komukoli dostupné, a to volně, bez poplatku a registrace. Je přitom zásadně věcí každého, co a v jakém rozsahu z osobní sféry uvolní jako informaci pro okolní svět a vlastním chováním tak určí meze svého soukromí. I bez ohledu na zveřejnění těchto informací jinou cestou však publikace neanonymizovaného usnesení Ústavního soudu ob stojí ve světle § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu. Obdobný přístup ke zveřejňování svých rozhodnutí volí i Evropský soud pro lidská práva, který např. ve věci *Jakóbski proti Polsku* plně zveřejnil jméno stěžovatele, který se dle čl. 9 Úmluvy rovněž domáhal podávání vegetariánské stravy.

[62] Nahlédnutím do databáze rozhodnutí Ústavního soudu NALUS (<http://nalus.usoud.cz>) zdejší soud shledal, že ke dni vydání tohoto rozsudku tato databáze obsahuje usnesení ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11, v němž nejsou anonymizována jména stěžovatelů, resp. tato jména jsou uvedena v plném rozsahu.

V.b) Podmínky řízení před správním soudem

[63] V daném případě tedy žalobce napadl postup Ústavního soudu při anonymizaci jeho jména v usnesení zveřejněném v databázi rozhodnutí Ústavního soudu (NALUS), do níž lze nahlížet způsobem umožňujícím dálkový přístup.

[64] Ústavní soud je orgánem veřejné moci, je součástí moci soudní (hlava čtvrtá Ústavy). Současně však Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy), ale dle čl. 83 Ústavy je soudním orgánem ochrany ústavnosti. V zásadě již z tohoto obecného vymezení lze dovodit, že úkony (tedy zejména rozhodnutí) Ústavního soudu učiněné v rámci jeho soudní pravomoci nepodléhají na vnitrostátní úrovni přezkumu jiného orgánu veřejné moci. Jak k tomu Ústavní soud výstižně uvedl např. v nálezu ze dne 19. 9. 2013, sp. zn. II. ÚS 179/13 [N 166/70 SbNU 545], „dle zákona o Ústavním soudu nemůže vydané rozhodnutí Ústavního soudu přezkoumávat dokonce ani samotný Ústavní soud; jeho rozhodnutí jsou na vnitrostátní úrovni konečná a mohou být zpochybněna toliko v řízení před Evropským soudem pro lidská práva, ovšem bez možnosti přímé kasace ze strany tohoto mezinárodního soudu.“

[65] Na druhou stranu ovšem nelze pominout, že vedle svého zcela ojedinělého postavení je Ústavní soud v určitých oblastech pouze jedním ze státních orgánů. V agendách, v nichž Ústavní soud nevykonává svou soudní pravomoc, již jeho jednání přezkumu jiných orgánů, tedy zejména obecných soudů, může podléhat. Lze si tak představit např. otázky pracovněprávní, v nichž Ústavní soud nepochybně vystupuje coby organizační složka státu. Ústavní soud však může být i v postavení správního orgánu, to kupříkladu při poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Postup Ústavního soudu podle tohoto zákona nepochybně podléhá přezkumu správních soudů.

[66] Zásadní otázkou pro přípustnost podané žaloby tedy bylo, zda Ústavní soud při zveřejňování dotčeného usnesení v databázi jeho rozhodnutí dostupné na internetu postupoval v rámci výkonu soudnictví či ne. Z níže uvedených důvodů má zdejší soud za to, že tomu tak

nebylo. Jak plyne např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 8 Ans 2/2005-63 (publ. pod č. 692/2005 Sb. NSS; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), výkon soudní moci, oproštěné od výkonné moci veřejné ve smyslu správy soudu, je souborem činností zahrnujících nejen přímou rozhodovací činnost, ale také výkonem činností, které nejsou přímou jurisdikční činností, nicméně jsou s jejím výkonem bezprostředně spojeny. Takovými činnostmi je např. vydávání potvrzení o osvědčení skutečností známých ze soudního spisu, vyznačování doložek, nahlížení do spisu, vydávání opisů listin, doručování písemností apod. S těmito technickými, kancelářskými či administrativními úkony ostatně počítají i příslušné obecně závazné procesní předpisy (o. s. ř., s. ř. s., popř. vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů). Stanovil-li by takový obecně závazný právní předpis, že soud má v rámci řízení svá rozhodnutí mimo jiné zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup (internet), bylo by možno dospět k závěru, že se jedná o činnost související s výkonem jeho soudní moci. Tak tomu je např. v případě správních soudů, které dle § 49 odst. 11 s. ř. s. ve spojení s § 50l odst. 3 o. s. ř. za určitých okolností vyhláší rozsudky vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení bez odůvodnění na úřední desce a jsou tak zveřejňovány též způsobem umožňujícím dálkový přístup; dle § 93 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 50l odst. 3 o. s. ř. pak správní soudy vyvěšují na úřední desce soudu a současně tedy i na internetu dokonce úplná znění usnesení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda.

[67] Ze zákona o Ústavním soudu, resp. ani z přiměřeně použitelného občanského soudního řádu a předpisů vydaných k jeho provedení však nelze dovodit ani povinnost, ale ani oprávnění Ústavního soudu ke zveřejňování jeho rozhodnutí způsobem umožňujícím dálkový přístup. Jedinou výjimkou je v tomto ohledu ustanovení § 59 odst. 6 zákona o Ústavním soudu vztahující se však pouze na rozhodnutí ve formě judikátů určená k uveřejnění ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu (dále též „Sbírka rozhodnutí“) a dosud tam nezveřejněná.

[68] Publikace judikatury má zejména dva cíle, jednak umožňuje kontrolu a transparentnost rozhodování soudů, jednak je nástrojem sjednocování rozhodovací praxe orgánů veřejné moci, zejména soudů (viz Bobek, M., Kühn, Z. a kol.: *Judikatura a právní argumentace*. 2. vydání. Praha: Auditorium, 2013, s. 218). U vrcholných soudních institucí je publikace judikatury formalizována povinným vydáváním sbírek rozhodnutí (§ 24 zákona o soudech a soudcích, § 22 s. ř. s.). Ústavní soud vydává Sbírku rozhodnutí na základě § 59 zákona o Ústavním soudu. Tato sbírka je tedy (vedle případného uveřejňování nálezů ve Sbírce zákonů dle § 57 odst. 3 zákona o Ústavním soudu) základní komunikační platformou, jejímž prostřednictvím Ústavní soud, též s ohledem na čl. 89 odst. 2 Ústavy, informuje širokou veřejnost o svých zásadních rozhodnutích. Jak plyne z § 59 zákona o Ústavním soudu, Ústavní soud ve Sbírce rozhodnutí obligatorně uveřejňuje všechny nálezy jím přijaté, fakultativně pak může ve sbírce uveřejnit též usnesení, u nichž se o tom usnese plénum. Může být poměrně složitou teoretickou otázkou, zda vydávání Sbírky rozhodnutí je integrální součástí výkonu soudní moci (čemuž by svědčila např. účast všech soudců Ústavního soudu při výběru zveřejňovaných usnesení), či zda se již jedná o součást správy soudu, která již v zásadě se samotnou rozhodovací činností soudu blíže nesouvisí, je tedy pouhou formou informačního kanálu o této činnosti soudu vůči veřejnosti [čemuž by naopak svědčilo např. to, že vydávání sbírky řídí předseda Ústavního soudu, tedy funkcionář správy soudu, jako jeden ze svých úkolů ve smyslu § 3 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu]. Každopádně pro

účely nyní souzené věci není třeba se jí blíže zabývat, neboť se jednalo o zveřejnění usnesení, které k uveřejnění ve Sbírce rozhodnutí určeno nebylo.

[69] Za této situace ovšem mohlo být v zásadě jediným právním důvodem umožňujícím Ústavnímu soudu (ve smyslu čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny) zveřejnění daného usnesení na internetu plnění jeho informační povinnosti dle zákona o svobodném přístupu k informacím. V této souvislosti je nutno uvést, že rozhodnutí, jimiž se řízení před Ústavním soudem končí, jsou coby výsledek rozhodovací činnosti nositele veřejné moci zcela nepochybně informacemi ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím [viz též § 11 odst. 4 písm. b) téhož zákona; srov. zejména nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10, publ. pod č. 123/2010 Sb., (N 68/56 SbNU 761)]. Tyto informace je Ústavní soud coby povinný subjekt dle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím povinen poskytovat na žádost, neboť se současně nejedná o informace, jež by musel povinně zveřejňovat dle § 5 zákona o svobodném přístupu k informacím. Minimálním rozsahem povinně zveřejňovaných informací je každý povinný subjekt vázán, současně však může zveřejňovat též informace další (§ 5 odst. 7 *in fine* zákona o svobodném přístupu k informacím) a na tyto k podaným žádostem pouze odkazovat dle § 6 téhož zákona. I při tomto alternativním způsobu poskytování informací však povinný subjekt aplikuje výluky z práva na poskytnutí informace uvedené zejména v § 7 až § 12 zákona o svobodném přístupu k informacím. Rozsah těchto výluk ovšem může být modifikován zvláštním zákonem.

[70] Tak tomu je i v daném případě. Přestože je totiž nutno rozlišovat mezi zveřejněním nálezů a některých usnesení Ústavního soudu ve Sbírce rozhodnutí a zveřejněním ostatních usnesení způsobem umožňujícím dálkový přístup, nelze přehlédnout, že rozhodnutí zveřejňovaná ve Sbírce rozhodnutí mohou být a také jsou zveřejňována též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Nedává pak valného smyslu činit rozdíl mezi jednotlivými typy rozhodnutí a u některých z nich údaje o totožnosti účastníků uveřejňovat a u jiných ne. Jinými slovy řečeno má zdejší soud za to, že ustanovení § 59 odst. 3 věty druhé zákona o Ústavním soudu lze kvalifikovat jako součást normy upravující obecné poskytování informací o rozhodovací činnosti Ústavního soudu, tedy konkrétně jako výjimku omezující výluku z práva na informace upravenou v § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím týkající se osobních údajů. Ústavní soud tak podle § 59 odst. 3 věty druhé zákona o Ústavním soudu postupuje též při poskytování informací o své rozhodovací činnosti jiným způsobem než vydáváním Sbírky rozhodnutí, tedy např. formou umožnění dálkového a veřejného přístupu do databáze svých rozhodnutí NALUS.

[71] Zdejší soud tedy shledal, že předmětné usnesení bylo uveřejněno postupem dle zákona o svobodném přístupu k informacím, tedy v rámci veřejnosprávních kompetencí Ústavního soudu. Na uvedeném nicého nemění skutečnost, že součástí procesu publikace rozhodnutí je předseda Ústavního soudu, tedy současně soudce, resp. že předseda Ústavního soudu „rozhoduje“ o uveřejnění či neuveřejnění údajů o totožnosti účastníků, neboť, jak uvedeno shora, jedná se již o oblast poskytování informací, tedy o oblast výkonu veřejné správy (správy soudu), a je tak pouze otázkou organizace dané instituce, která osoba za ni činí jednotlivé úkony, podstatné ovšem je, že takové jednání je přičitatelné soudu v postavení správního orgánu. Stejně tak není rozhodné, že usnesení předsedy Ústavního soudu o žádosti o anonymizaci bylo označeno spisovou značkou původního řízení o ústavní stížnosti, neboť se jedná o otázku veskrze administrativní, která nemůže mít vliv na posouzení samotné právní otázky, zda k ne/anonymizaci dochází v rámci řízení před soudem či již v rámci poskytování

informací. Na základě uvedeného tedy zdejší soud uzavřel, že posouzení předložené věci spadá do pravomoci správních soudů. K poznámce žalovaného je zde možno ještě dodat, že tyto závěry by se obdobně uplatnily i ohledně zveřejňování rozhodnutí Nejvyššího správního soudu; z hlediska přípustnosti případné žaloby by ani zde nebylo podstatné, zda pokyn k ne/anonymizaci vydal soudce, relevantní by byla toliko odpovědnost soudu coby povinného subjektu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím a tedy vykonavatele veřejné správy na úseku poskytování informací.

[72] Co se pak týče žalobcem zvoleného procesního postupu vedoucího k aktivizaci správního soudu, nutno v první řadě uvést, že smyslem a účelem soudní ochrany před nezákonným jednáním veřejné správy je poskytnout jednotlivci účinný prostředek obrany, a to zásadně bez ohledu na formu, kterou veřejná správa jedná (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2010, č. j. 7 Ans 5/2008-164, ve věci „*Adast Systems, a. s.*“, publ. pod č. 2181/2011 Sb. NSS). Věcný rozsah tří základních typů žalob v řízení podle soudního řádu správního, tedy žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.), žaloby nečinnosti (§ 79 a násl. s. ř. s.) a žaloby zásahové (§ 82 a násl. s. ř. s.), je nutno v pochybnostech vykládat tak, aby pokud možno každý úkon veřejné správy směřující vůči jednotlivci a zasahující do sféry jeho práv nebo povinností byl podroben účinné soudní kontrole. Ústřední roli v systému žalob podle soudního řádu správního hraje žaloba proti rozhodnutí správního orgánu. Nečinnostní žaloba a zásahová žaloba hrají roli pomocného prostředku ochrany a doplňku tam, kam ochrana podle § 65 a násl. s. ř. s. nedosáhne.

[73] V daném případě si žalobce zřejmě nebyl zcela jist povahou napadeného úkonu žalovaného správního orgánu a žalobu tak koncipoval primárně jako žalobu zásahovou, ovšem s dovětkem, že nelze vyloučit ani možnost, že se jedná o rozhodnutí správního orgánu.

[74] Rozdíl mezi žalobou proti rozhodnutí správního orgánu a zásahovou žalobou spočívá v první řadě ve formě aktů nebo úkonů, proti nimž uvedené žaloby chrání. Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu chrání proti aktům majícím obecně povahu individuálního správního aktu, jak takovému pojmu rozumí hlavní proud doktríny správního práva. Oproti tomu zásahová žaloba chrání proti jakýmkoli jiným aktům či úkonům veřejné správy směřujícím proti jednotlivci, které jsou způsobilé zasáhnout sféru jeho práv a povinností a které nejsou pouhými procesními úkony technicky zajišťujícími průběh řízení. Nemusí jít nutně o akty neformální povahy či jen o faktické úkony, nýbrž i o jakékoli jiné konání či opomenutí konat, nelze-li je podřadit pod pojem rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

[75] Jak tedy plyne již z výše uvedeného (a současně jak Nejvyšší správní soud konstatoval např. v rozsudku ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Aps 3/2004-42, publ. pod č. 720/2005 Sb. NSS), určujícím kritériem pro podání žaloby proti rozhodnutí či žaloby zásahové není procesní taktika žalobce, nýbrž povaha napadeného úkonu. Není tedy v procesní dispozici účastníka řízení volit, kterou z těchto žalob bude pro sebe považovat za výhodnější a které řízení bude iniciovat. Vztah obou zmíněných žalobních typů lze označit za primát žaloby proti rozhodnutí; sekundární možnost podání zásahové žaloby nastupuje teprve tehdy, pokud žaloba proti rozhodnutí nepřipadá v úvahu.

[76] V nyní souzené věci je nutno vycházet z výše učiněného dílčího závěru, že žalovaný při ne/anonymizaci totožnosti žalobce postupoval dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Při postupu dle tohoto zákona se ovšem může režim ochrany proti „zásahu“

povinného subjektu do práv osoby lišit v závislosti na jejím postavení (tedy, zda se jedná o žadatele o informaci, nebo naopak o osobu dotčenou čili o osobu, o níž jsou informace žádány a poskytovány) a dále též vzhledem ke způsobu poskytování informace ve smyslu § 4 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, tedy na základě žádosti nebo zveřejněním.

[77] Při poskytování informací *na žádost* je nutno rozlišovat, že pozitivní výstup povinného subjektu, tedy poskytnutí informace, má formu faktického úkonu, zatímco výstup negativní, tedy odmítnutí žádosti, je po formální stránce rozhodnutím, proti kterému je přípustné odvolání. Povinný subjekt při vyřizování žádosti jedná především se žadatelem, ale též s osobami, které by mohly být poskytnutím informace dotčeny na svých právech nebo oprávněných zájmech; těmto dotčeným osobám by měl umožnit hájit jejich práva a následně je zpravit o způsobu vyřízení žádosti (viz zejména rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 8 As 55/2012-62, publ. pod č. 3155/2015 Sb. NSS, či dále rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2014, č. j. 1 As 189/2014-50, ve věci „České dráhy, a. s.“).

[78] Co se týče soudní ochrany, plyne z výše uvedeného, že poskytnutí informace, které je na jedné straně naplněním práva žadatele na informace, může být na straně druhé podle okolností nezákonným zásahem povinného subjektu do práva toho, o němž se informace poskytuje, na informační sebeurčení. Povinný subjekt jedná při poskytování informace jako správní orgán (v materiálním smyslu), neboť na základě kogentní normy veřejného práva vykonává svoji pravomoc tím, že žadateli poskytne informaci, kterou mu zákon ukládá poskytnout. Poskytne-li informaci, kterou mu zákon poskytnout neumožňuje, a zároveň takovéto poskytnutí bude představovat zásah do práv konkrétní osoby (půjde zejména o poskytnutí informací v rozporu s § 8a, § 8b, § 9 nebo § 10 zákona o svobodném přístupu k informacím), může se dotčená osoba bránit zásahovou žalobou, neboť úkon povinného subjektu spočívající v poskytnutí informací nemá povahu „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., nýbrž „zásahu“ ve smyslu § 82 s. ř. s.

[79] Stejnou možnost obrany má ovšem dotčená osoba též ve vztahu k informacím poskytnutým *zveřejněním* (např. dle § 5 odst. 7 *in fine* zákona o svobodném přístupu k informacím), jež je z povahy věci taktéž faktickým úkonem povinného subjektu.

[80] Pro úplnost je vhodné doplnit, že pokud povinný subjekt žádosti o informaci zcela nebo zčásti nevyhoví, vydá o tom rozhodnutí o odmítnutí žádosti (§ 15 zákona o svobodném přístupu k informacím), proti kterému lze podat odvolání (§ 16 téhož zákona). Ze subsidiární použitelnosti správního řádu, jak je zakotvena v § 20 odst. 4 písm. a), b) zákona o svobodném přístupu k informacím, plyne účastenství dalších osob, které by mohly být účastníky řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu kvůli svému dotčení poskytnutím informace, pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti nebo v odvolacím řízení. V takovém případě je soudní ochrana zajištěna zásadně řízením o žalobě proti rozhodnutím správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s., v němž může být dotčená osoba podle okolností žalobcem, anebo osobou zúčastněnou na řízení (viz výše citovaný rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. 3155/2015 Sb. NSS).

[81] V daném případě byla informace (usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11) poskytnuta zveřejněním, tedy neadresně, přičemž již samotným tímto zveřejněním mohlo dojít k zásahu do práv žalobce, např. do práva na ochranu osobních údajů

ve smyslu čl. 10 Listiny. Situace je poněkud specifická v tom, že ustanovení § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu bez bližších podrobností stanoví, že rozhodnout o anonymizaci údajů o totožnosti osob ve zveřejňovaných rozhodnutích přísluší tomu, kdo řídí vydávání Sbírky rozhodnutí, tedy předsedovi či tím pověřenému místopředsedovi Ústavního soudu. Zde však nelze dospět k závěru, že by výsledkem úvahy příslušného funkcionáře Ústavního soudu bylo správní rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. či § 9 a § 67 správního řádu, jímž by došlo ke „zprocesnění“ provedeného zásahu. Jak plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 2 As 86/2010-76, publ. pod č. 2725/2013 Sb. NSS, popř. rozsudek ze dne 15. 5. 2014, čj. 9 As 37/2014-43, publ. pod č. 3074/2014 Sb. NSS) takové správní rozhodnutí nelze vydat mimo správní řízení, naopak znakem zásahu ve smyslu § 82 s. ř. s. je právě to, že se zpravidla žádné řízení nevede. Ze zákona o Ústavním soudu nelze dovodit, že by měl příslušný funkcionář Ústavního soudu o anonymizaci (o níž může rozhodnout i bez žádosti) vést správní řízení, ať již v jakékoli byť minimalistické variantě. Na věci pak nic nemění ani skutečnost, že předseda Ústavního soudu v daném případě o žádosti žalobce (podané jeho zákonnou zástupkyní) rozhodl formou usnesení „[p]odle ustanovení § 59 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů“. Formalizovaná úvaha předsedy Ústavního soudu o předmětné žádosti je tedy svým způsobem součástí „zásahu“ spočívajícího ve zveřejnění totožnosti žalobce, resp. v neprovedení anonymizace jeho totožnosti, je odpovědí žalovaného na žádoucí pokus žalobce o ukončení zásahu jednáním samotného zasahujícího orgánu veřejné moci. Obdobně lze nahlížet též na následný dopis žalovaného ze dne 16. 8. 2013, sp. zn. SPR. ÚS 669/13.

[82] Z hlediska přípustnosti a včasnosti podané zásahové žaloby by bylo teoreticky možné zabývat se otázkou, zda žalobce musel požádat o provedení anonymizace své totožnosti, tedy zda se v případě postupu dle § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu jedná o účinný prostředek nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s. V dané věci by ovšem takové úvahy byly nadbytečné, neboť žalobce tuto možnost před podáním žaloby fakticky bezvýsledně vyčerpal a současně podal žalobu i ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se o zásahu dozvěděl.

V.c) Posouzení věci samé

[83] Pokud jde o samotné věcné posouzení, tedy o otázku, zda za daných skutkových a právních okolností došlo k nezákonnému zásahu do práv žalobce, se krajský soud zcela ztotožnil s přístupem, východisky i závěry žalovaného.

[84] Jak již bylo opakovaně traktováno výše, předmětem sporu byla v daném případě otázka, zda měl žalovaný při zveřejnění usnesení ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11, ve veřejně a dálkově dostupné části databáze NALUS, anonymizovat jméno a příjmení žalobce, resp. zda tak měl učinit alespoň k pozdější žádosti žalobce.

[85] V obecné rovině se jedná o závažnou otázku zachování rovnováhy mezi základními právy stejné úrovně, a to práva na soukromí v širším smyslu dle čl. 10 Listiny, resp. zejména práva na informační sebeurčení coby jeho součástí, a práva na informace dle čl. 17 Listiny. Žalobce se tudíž mýlí, pokud tvrdil, že zde není žádné omezení základního práva na soukromí, neboť dochází ke střetu základních práv stojících na stejné úrovni. V takovém případě je ovšem vždy třeba s přihlédnutím k okolnostem pečlivě vážit, zda jednomu právu nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 9. 2. 1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97, [N 17/10 SbNU 113]).

[86] Právo na informace se řadí mezi politická práva jednotlivců. Jeho smyslem je kontrola činnosti veřejné moci. Zákonost při výkonu veřejné moci právní řád garantuje systémem záruk, právních prostředků určených k zabezpečení dodržování právních norem. Cílem kontroly veřejné moci je zjistit skutečnosti rozhodné pro posouzení dodržování zákonosti při jejím výkonu, porovnat je v konkrétním případě se zákonem stanovenými standardy činnosti orgánu veřejné moci, vyhodnotit případné odchylky od těchto standardů a při zjištění porušení zákonosti navrhnout nebo přijmout odpovídající prostředky nápravy.

[87] Zákonem provádějícím na úrovni „jednoduchého“ práva ústavně zaručené právo na informace aplikovaným v souzené věci byl zákon o svobodném přístupu k informacím. Práva a zájmy osob, k nimž se požadovaná informace vztahuje, tento zákon chrání zejména prostřednictvím důvodů pro odepření poskytnutí informace (§ 7 - § 11). V daném případě by šlo zejména o jeho § 8a, podle něhož *informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu.*

[88] Správní soudy se na podkladě citované právní úpravy již zabývaly právními otázkami souvisejícími s anonymizací totožnosti účastníků řízení při poskytování informace spočívající v rozhodnutí soudu. Např. Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 22. 9. 2011, č. j. 44 A 3/2011-60 (www.nssoud.cz), mimo jiné dospěl k závěru, že právo na informace „*automaticky nezahrnuje právo na poskytnutí údajů, které identifikují, resp. jsou způsobilé identifikovat účastníky řízení [...]. Tyto údaje mohou být zahrnuty jedině tehdy, jestliže lze shledat legitimní zájem na tom, aby se staly součástí veřejné diskuse.*“ Současně však shledal, že samotné jméno a příjmení nejsou „*až na naprosté výjimky způsobilé subjekt údajů identifikovat. Proto lze jako obecné pravidlo stanovit, že jméno a příjmení účastníků nemají být v rozsudku anonymizovány.*“ Takový závěr je zcela logický a odpovídající právní úpravě, protože zdejší soud nemá důvodu, pro nějž by se od něj odchýlil.

[89] Při použití citované právní úpravy a z ní plynoucích závěrů na nyní souzenou věc by teoreticky bylo možno dospět k závěru o nutnosti anonymizace údajů o totožnosti žalobce. Jeho jméno a příjmení je totiž v českém prostředí poměrně specifické a zejména ve spojení s informací o tom, v kterém městě okresní velikosti, či na které škole v tomto městě se případ odehrál, již může mít reálnou vypovídací hodnotu a určit konkrétní osobu. Nebylo by možno též pominout, že samotným předmětem sporu bylo poskytování veganské stravy žalobci, přičemž veganství lze považovat za přístup k životu, tudíž ve své podstatě až za filozofické přesvědčení ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů, tedy za citlivý údaj.

[90] V dané věci však byl nicméně právní půdorys poněkud modifikován. Vedle uvedených právních předpisů byl aplikován též § 59 odst. 3 věta druhá zákona o Ústavním soudu. Jak zdejší soud rozebral již výše, toto ustanovení lze kvalifikovat jako součást normy upravující obecné poskytování informací o rozhodovací činnosti Ústavního soudu, tedy konkrétně jako výjimku omezující výluky z práva na informace upravenou v § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím týkající se osobních údajů. Podle tohoto ustanovení se údaje o totožnosti účastníků a vedlejších účastníků, jejich zástupců, svědků a znalců neuveřejňují, stanoví-li tak zvláštní zákon nebo vyžadují-li to důležité zájmy těchto osob nebo státu anebo mravnost.

[91] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve výše citovaném rozsudku č. 3155/2015 Sb. NSS konstatoval, že „[v] situaci kolize dvou základních práv zákonodárce

musí pečlivě vážit, kterému z nich dá přednost, v jaké míře, za jakých podmínek a zda podmíněně, či nepodmíněně. Stejně tak musí vážit, zda řešení kolize lze provést v rovině abstraktní, anebo zda musí být ponechán zákonodárcem širší prostor správním orgánům či soudům posuzujícím individuální případy, aby mohly zohlednit specifické situace a okolnosti. Zákonodárce je při řešení kolize základních práv povinen pokusit se o jakousi optimalizaci, tedy o pokud možno co nejširší respekt ke každému z dotčených práv, jakož i o co nejširší zohlednění souvisejících ústavních hodnot nemajících povahu základních práv.“

[92] Dle názoru zdejšího soudu zákonodárce těmito požadavkům v daném případě dostál. Kolize mezi právem na informace a právem na ochranu soukromí není v případě účastníků řízení před Ústavním soudem v zásadě řešitelná jinak než upřednostněním jednoho z uvedených základních práv v určité míře. Má-li soud vyhodnotit, které z práv má být upřednostněno, a výsledek takového posouzení pak aplikovat na konkrétní okolnosti daného případu, musí provést test proporcionality (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 2. 1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97, [N 17/10 SbNU 113], či ze dne 16. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 353/04, [N 124/37 SbNU 563], k testu proporcionality pak např. nálezy ze dne 10. 12. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, [214/1994 Sb., N 46/2 SbNU 57]).

[93] Zákonodárce v důvodové zprávě k zákonu č. 404/2012 Sb. (viz digitální repozitář Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, dostupný na www.psp.cz, 6. volební období, 2010-2013, sněmovní tisk 686/0), jímž byl novelizován mimo jiné i § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu, odůvodnil změnu dosavadního pravidla ohledně anonymizace účastníků řízení reflexí čl. 96 odst. 2 Ústavy a čl. 38 odst. 2 Listiny. Zdejší soud, na rozdíl od žalobce, považuje takové odůvodnění v zásadě za dostačující, neboť z něj lze dovodit legitimní cíl, totiž zájem na veřejné kontrole řádného fungování soudní moci, jakožto nezastupitelné složky demokratického právního státu, jehož je zásada veřejnosti soudního jednání zakotvená v citovaných člancích nezpochybnitelným odrazem. Uvádění údajů o totožnosti účastníků řízení je při publikaci rozhodnutí opatření zajisté vhodným, neboť identifikací osob, jichž se věc týká, rozšiřuje meze kontroly veřejné moci spočívající mimo jiné v právu veřejnosti dohlížet na korektnost průběhu soudního procesu a usnadňuje jedinci i společnosti možnost vytvořit si názor na věci veřejného zájmu, vyvolat veřejnou diskuzi a utvářet veřejné mínění. Z podaného je současně dostatečně zřejmé, že zejména vzhledem k vysokému počtu každoročně vydávaných rozhodnutí, jsou pro dostatečnou účinnost veřejné kontroly soudní moci potřebné identifikační údaje umožňující uspokojivou odlišitelnost jednotlivých případů; jméno a příjmení účastníků řízení se pro tento účel přímo nabízí. Kritéria vhodnosti a potřeby jsou tedy testovanou právní úpravou (§ 59 odst. 3 věta druhá zákona o Ústavním soudu) bezpochyby naplněna.

[94] Předmětné ustanovení ovšem naplňuje i třetí kritérium předmětného testu, totiž v prvé řadě poskytuje obecné pravidlo (tedy že identita účastníků řízení má být zveřejňována), současně však stanoví též dostatečné výjimky z něj, umožňující jeho korekci v případech, kdy výše zmíněný veřejný zájem na transparentním výkonu justice by mohl zásadním způsobem ohrozit zájem osoby potenciálně dotčené poskytnutím informace. Citované ustanovení tedy umožňuje, aby v konkrétním případě právo na informace ustoupilo kolidujícímu právu na ochranu soukromí této osoby.

[95] Při aplikaci předmětného ustanovení na dané skutkové okolnosti je ovšem nutno dospět k závěru, že žalobcem uváděné důvody byly pro provedení anonymizace

nedostatečnými. Ve věci tak v první řadě nebylo postupováno dle zákona, který by výslovně zapovídal zveřejnění údajů o totožnosti žalobce (zákon o soudnictví ve věcech mládeže, trestní řád). Současně anonymizaci nevyžadovaly zájmy státu ani mravnost. Provedení anonymizace tak mohl teoreticky odůvodnit pouze zájem žalobce. Zde je však nutno zdůraznit, že dle zákona má být takový zájem zájmem „důležitým“, a to nahlíženo objektivně.

[96] Zdejší soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že takovým důležitým zájmem coby důvodem pro anonymizaci totožnosti účastníků řízení by bylo např. jeho vážné zdravotní postižení nebo dehonestující zacházení s účastníkem řízení coby obětí trestné činnosti. Váží-li soud tyto namátkově vybrané okolnosti s důvody žalobce (tedy s tím, že po zveřejnění usnesení Ústavního soudu vešlo ve známost, že žalobce se domáhá poskytování veganské stravy školským zařízením), nutně dospívá k závěru o jejich nesouměřitelnosti. Na tom ničeho nemění ani skutečnost, že se v diskuzi pod novinovým článkem zveřejněným na internetu a informujícím o věci žalobce posléze objevila sice poměrně ostrá, ale z běžných mezí lidského soužití ještě nevybočující kritika postupu žalobce, resp. jeho matky.

[97] Nepřehlédnutelným argumentem zde je i praxe Evropského soudu pro lidská práva, který taktéž zveřejňuje identitu stěžovatelů domáhajících se poskytování vegetariánské či veganské stravy (věc *Jakóbski proti Polsku*, rozsudek ze dne 7. 12. 2010, č. stížnosti 18429/06, věc *Woch proti Polsku*, rozhodnutí ze dne 9. 10. 2012, stížnost č. 19732/11).

[98] Argument žalobce o jeho právu na informační sebeurčení je pak významně oslaben též tím, že jeho matka případ učinila veřejným (byť pro vegany a vegetariány), a to způsobem obecně dostupným (YouTube). V této souvislosti lze současně odmítnout žalobcovu námitku o slídilství pracovníků žalovaného či „googlení“ jména jeho matky. Obdržel-li žalovaný žádost o anonymizaci údajů o totožnosti stěžovatelů, je zcela pochopitelné, pokud se jí řádně zabýval, a to i poměrně jednoduchým vyhledáním běžně dostupných informací o žadateli. Jak vidno, v daném případě tato vyhledávací činnost vedla ke zjištění, že žalobcova zástupkyně sama zveřejnila podstatné informace o vývoji věci a umožnila tak určení totožnosti žalobce ještě před publikací předmětného usnesení Ústavního soudu.

[99] Důvodem pro anonymizaci žalobcova jména pak není ani obecný odkaz na čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Zdejší soud má v souladu se žalovaným za to, že nelze dospět k závěru, že by zveřejnění identity nezletilého bylo automaticky proti jeho zájmům.

[100] Pokud žalobce s odkazem na provedení anonymizace účastníků ve zveřejněném rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 4160/12 namítl porušení principu stejného zacházení, nutno jeho tvrzení odmítnout. Z tohoto nálezu je zřejmé, že věc se týkala úpravy styku stěžovatele s nezletilým, byla spornou též otázka otcovství, podstatnou byla též otázka udržení emoční, sociální a další vazeb, tedy jednalo se o otázky kvalitativně se lišící od problematiky poskytování veganské stravy a spadající pod pojem důležitého zájmu účastníka řízení dle § 59 odst. 3 zákona o Ústavním soudu (viz výše).

[101] Co se pak týče námitky retroaktivního postupu žalovaného a porušení právní jistoty a legitimního očekávání žalobce, nutno uvést, že k novele zákona o Ústavním soudu provedené zákonem č. 404/2012 Sb. přijal žalovaný ještě před jeho účinností sdělení, které bylo pod č. 469/2012 Sb. vyhlášeno ve Sbírce zákonů. Sdělil v něm, že s ohledem na absenci jednoznačných intertemporálních ustanovení budou rozhodnutí po 1. 1. 2013 uveřejňována dle nových pravidel, a to bez ohledu na datum zahájení řízení. Takový přístup nelze

považovat za retroaktivní, neboť se týkal jen v budoucnu vydaných rozhodnutí. Současně objektivně nedošlo k narušení žalobcova legitimního očekávání. I kdyby tomu však bylo (subjektivně) jinak, jednalo by se o narušení zcela marginální. Myšlenku žalobce o tom, že by účastník řízení v boji o právo rezignoval na uplatnění posledního vnitrostátního právního prostředku ochrany svých práv jen kvůli následnému zveřejnění údajů o své totožnosti, se jeví býti poněkud nadnesenou.

[102] Soud tedy dospěl k závěru, že k nezákonnému zásahu do práv žalobce postupem žalovaného nedošlo.

VI. Závěr a náklady řízení

[103] Z uvedených důvodů Krajský soud v Brně žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.

[104] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta) a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 20. února 2015

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu